

Normen uit Frankrijk bieden geen

Franse vleesrassen:

Ze moeten sober gehouden worden, maar wat is de beste voeding voor charolais-, limousin- en blonde d'Aquitainekoeien? De normen uit Frankrijk zijn niet om te rekenen en het rantsoen is niet te vergelijken.

tekst **Alice Booij**

Te vette zoogkoeien met als gevolg zware kalvingen. Het zal veel beginnende vleesveehouders bekend in de oren klinken. Het voeren van zoogkoeien van Franse vleesrassen is anders dan het voeren van Belgische blauwen, melkkoeien of jongvee. Maar hoe anders is het dan? En waar moeten vleesveehouders op letten? Om het antwoord te geven is het logisch om te zoeken naar informatie in Frankrijk, het moederland van de limousin, blonde d'Aquitaine en charolais. Daar heeft het Franse INRA uitgebreid onderzoek gedaan en zijn er normcijfers beschikbaar. Echter, oud-ILVO-onderzoeker Leo Fiems geeft aan dat een eenvoudige omrekeningstabel niet te maken is.

Marcel Gerritsen, zelf enthousiast fokker van blonde d'Aquitaines en (melkvee)voeradviseur bij Agri-firm heeft in het verleden ook weleens gekeken naar de normen voor vleesvee die uit Frankrijk kwamen. 'Het is te ingewikkeld, er zit geen lijn in en om een vertaalslag naar de Nederlandse of Vlaamse situatie te maken.'

Analyseer ruwvoer

De veevoerfirma's in Nederland en Vlaanderen maken dus geen gebruik van de informatie uit het moederland. 'Het gaat vooral op gevoel', geeft Joost Huijbregts van ForFarmers Hendrix aan. 'Je kijkt naar de mest, de conditie, het haarkleed en dan ga je sturen met wat meer of minder krachtvoer of wat meer of minder eiwit.'

De basis is volgens Huijbregts het beschikbare ruwvoer. 'Om te beginnen moeten vleesveehouders weten wat er in hun eigen kuilen zit, analyseren dus.' Huijbregts voegt nog toe dat ook de doelstelling van de veehouder bepalend is voor het opstellen van een rantsoen. 'Als je een koe voor de eerste keer op tweejarige leeftijd wilt laten kalven, moet je harder voeren dan wanneer ze voor het eerst kalft op drie jaar.' Marcel Gerritsen voert zijn koeien 'op gevoel met melkveekennis'. 'De blondes hebben een sober rantsoen nodig, zeker als er geen kalf onder loopt.' Het

houvast voor rantsoen zoogkoeien

voeren op gevoel

Voor een 'droge' zoogkoe is een rantsoen met 725 tot 750 vem per kilo droge stof genoeg

betekent dat zijn koeien – en ouder jongvee – vooral ook veel stro te vreten krijgen. ‘Dan hebben ze altijd wat te vreten zonder dat ze te veel energie binnenkrijgen. Het is wel even wennen, maar ik vind dat ze het er geweldig goed op doen.’

Het afkalven gaat het best met een constant en sober rantsoen is de ervaring van Gerritsen. Bij een ‘droge’ blonde volstaat 725-750 vem per kilo droge stof. ‘Het gaat erom dat ze de conditie erop houden, meer niet. Veranderingen in voerniveau voorkom ik zo veel mogelijk. Met een te hoog rantsoen de laatste twee maanden voor afkalven groeit het kalf te hard. Je ziet dat wel bij koeien die na een matige weideperiode ruim voer op stal krijgen en dan met de kerst afkalven.’ Gerritsen heeft ook het idee dat dankzij het gerstestro de koeien de energie beter benutten. ‘Bij rantsoenen van 900 vem “vliegt” het voer erdoor.’ Koeien met kalveren krijgen overigens wel voer met 900 vem per kilo droge stof, en voldoende structuur met stro en grof hooi. ‘Zeker eerskalfsdieren hebben voldoende energie nodig om door te groeien en weer drachtig te worden.’

Maar de voeding kan ook te krap zijn, geeft Huijbregts aan. ‘In de praktijk zie ik dat nogal eens, omdat vleesveehouders sterk op de kosten letten.’ Het gevolg is minder fitte kalveren met meer problemen met de gewrichten. ‘De dieren hebben te weinig van de koe meegekregen tijdens de dracht en dan is er ook nog minder melk waar minder voedingswaarde in zit. Ook de voorziening van mineralen en vitaminen is hierbij belangrijk.’

Zo min mogelijk krachtvoer

Jan Goeman, bedrijfsleider op de Blommerschothoeve in Oostmalle, geeft aan dat een rantsoen vanuit Frankrijk niet te kopiëren is. ‘In Frankrijk maaien ze laat, het gras is stengelig en bevat veel ruwe celstof. Daardoor voeren ze daar veel krachtvoer en krachtvoerachtigen.’ Op het bedrijf met blonde d’Aquitaines is 185 hectare grond beschikbaar en dat zorgt voor voldoende ruwvoer in de vorm van gras en mais. ‘Wij voeren het liefst zo min mogelijk krachtvoer om zo de kostprijs zo laag mogelijk te houden. Maar het betekent wel geconcentreerd voeren. De dieren hebben een grote omvang in relatie tot hun magenstelsel.’

Goeman – die eerder zelf ook als vleesveespecialist werkte – geeft aan dat hij vooral voert ‘op ervaring’. ‘Groei en resultaten zijn bepalend en dat bepaalt ook de voerstrategie.’ De gras- en maaskuilen op de Blommerschothoeve worden jaarlijks onderzocht. ‘In onze graskuil zit over het algemeen 900 vem, dat verschilt van jaar tot jaar niet veel, maar we laten het altijd onderzoeken om exact te weten wat de samenstelling is.’

Hendrik Kreuger: 'Beste resultaat met vem-re-verhouding van 7'

Met zestien jaar ervaring in het voeren van de limousinzoogkoeien hebben Gerit en Hendrik Kreuger uit Loenersloot de voeding van hun dieren aardig in de vingers. In het voorjaar begint het voor de Kreugers met een bemesting die bestaat uit vaste mest en drijfmest. 'In totaal komt er voor de eerste snede per hectare rond de 20 tot 25 ton vaste mest of drijfmest op een hectare', licht Hendrik toe, terwijl hij aangeeft dat de kunstmest helemaal uit het bemestingsplan op hun klei-veengrond is verdwenen. 'Daar wordt het gras te pittig van, zoveel energie en eiwit hebben we niet nodig voor onze sobere koeien. Bovendien zien we dat de grassamenstelling verandert, er is meer variatie aan grassen en kruiden.'

De maaidatum van de eerste snede ligt op een later tijdstip dan bij de (melkvee) bedrijven rondom het bedrijf van de Kreugers. Eind mei, begin juni kuilen ze in: één dag maaien, de volgende dag inkuilen. 'We streven dan naar een drogestofpercentage tussen de 35 en 40 procent', zegt Hendrik. 'De vem komt dan uit rond de 850 tot 900, de oeb is 0 en het ruweiwitgehalte zo'n 12 tot 13 procent.' De vleesveehouder – die voeding het mooiste vak noemt van zijn opleiding aan de has in Dronten – geeft aan dat de vem-re-verhouding van 7 het meest optimaal is voor de structuur van het rantsoen en de gezondheid van de koeien, die in de winter binnen staan en in het voorjaar kalven. Hendrik schat dat er

Hendrik Kreuger: 'Blijf kijken naar de mest van de dieren'

zo'n 10 tot 11 kilo droge stof aan kuil per koe per dag doorgaat. 's Avonds voeren we de koeien ook nog stro bij.' Met het stro 'verdunnen' ze het rantsoen in energie en eiwit, terwijl de koeien wel blijven vreten en herkauwen.

Ook het jongvee van 1,5 tot 2 jaar voeren ze op deze manier. 'Ze lopen tussen de zoogkoeien en kalven op tweejarige leeftijd af, dat is voor ons een economische keuze', aldus Hendrik, die aangeeft dat de kalveren altijd heel gemakkelijk geboren worden. 'Dat is een teken dat het rantsoen goed in elkaar zit.'

Ook noemt hij klauwgezondheid en de mest van de dieren als belangrijke 'ijkpunten' voor het rantsoen. 'Wanneer we

de koeien moeten bekappen gaat het in de voeding verkeerd en de mest moet goed verteerbaar en lekker stevig zijn.' Een belangrijk item bij de limousinfokkerij is het voorkomen dat de koeien de baarmoeder eruit werken. Hendrik geeft aan dat de mineralenvoorziening hiervoor belangrijk is. 'Onze grond is ijzerrijk en daarmee verdringt die belangrijke mineralen zoals koper en selenium, die voor de vruchtbaarheid en de weerstand van belang zijn.' Met een gezond rantsoen zijn limousins vrijwel probleemloos gezond te houden, geeft Hendrik aan. 'Vorig jaar hadden we een dierdagdosering voor antibiotica van 0 en afgelopen jaar 0,1.'

De zoogkoeien met een kalf en de vaarzen boven 12 maanden leeftijd krijgen hetzelfde rantsoen: 7 kilo droge stof

Tabel 1 – Het winterrantsoen van de blonde d'Aquitaines op de Blommerschothoeve

	vers product (kg)	droge stof (kg)	% in rantsoen
zogende dieren			
mais	10	3	36
graskuil	15	7	54
stro	2,5	2	9,5
mineralen	0,15	0,13	0,5
totaal	28	12	100
niet zogende dieren			
mais	3	1	16
graskuil	10	4,5	55
stro	5	4,5	28
mineralen	0,2	0,19	1
totaal	18	10	100

graskuil, 3 kilo droge stof mais, 2 kilo droge stof stro en 0,13 kilo droge stof aan mineralen (zie kader). Wanneer de kalveren niet meer bij de koe lopen, verschuift het rantsoen naar minder mais en kuil en meer stro en een tikkeltje meer mineralen.

Nutreco-onderzoekstal

Het aantal zoogkoeien van Franse komaf is zo klein in de lage landen dat er geen onderzoeksinstituut of veevoederleverancier is die hier veel energie, tijd of geld in stopt. Alhoewel, bij Nutreco in Boxmeer bouwen ze momenteel een voeronderzoekstal voor 80 stuks vleesvee. 'We gaan fundamenteel onderzoek doen naar vertering en absorptie van nutriënten en effecten van micro- en macro-ingrediënten', licht R&D-directeur Leo dan Hartog toe. 'We hebben onder andere

diepgaande vragen over de voederwaarde in relatie tot de werking van pensmechanismen.' Nutreco is actief in meer dan tachtig verschillende landen. 'De vertaling van het onderzoek naar de praktijk gebeurt in de landen zelf. Extensief gehouden vleesvee in Brazilië vraagt om een andere benadering dan intensieve feedlots in Amerika.'

De fysiologie bij verschillende vleesveerassen is wat absorptie en passagesnelheid betreft gelijk, geeft Den Hartog aan. 'Bij pluimvee en varkens hebben we ook met verschillende rassen te maken. Het blijkt dat de grondstofbenutting in het maag-darmkanaal bij deze rassen hetzelfde is. Het verschil wordt gemaakt door onder andere voerniveau en samenstelling van het voer. Het pensmechanisme van een charolais en Belgische blauwe zijn gelijk.' |